

יוני 2010

"הרדיפה אחרי התינוק המושלם" / גומר בן משה

לפני כמה שבועות בפאנל מומחים ביום עיון עם אחד מגדולי המיילדות הטבעית בעולם, ישבו מספר אנשי מקצוע מתחומי הרפואה, המיילדות והתמיכה בלידה. לשאלה "כיצד את/ה רואה את השינויים שהתחוללו בישראל בתחומי המיילדות בשנים האחרונות?" פתח אחד הרופאים, מנהל מחלקה מבית חולים במרכז הארץ וענה: "מה שקורה היום, הוא שכולם רצים אחרי התינוק המושלם... שפע אין סופי של בדיקות גורם לכך, שלהיות בהריון הפך להיות משימה קשה ומלאה בחרדות ודאגות. בהגיע הזוג ללידה הם בדרך כלל אחרי ביצוע אינספור בדיקות, וחששותיהם כתוצאה מהמון תוצאות בדיקות מבלבלות ומכניסות חרדות להתנהלות הלידה. בנוסף, מערכת המשפט מעורבת ומשפיעה על השיקולים המקצועיים של צוותי בתי החולים. כל החלטה מקצועית שאני או רעי לוקחים, מושפעת מהתערבויות משפטיות עתידיות..."

אני מודה, הופתעתי מכך שדווקא רופא העלה את הנושא החשוב הזה. "הרדיפה אחרי התינוק המושלם" הינו נושא מטריד ומעורר מחשבות, וכבר נכתב על כך לא מעט: משימת ההריון הולכת ונעשית מורכבת יותר ויותר, היות שכולנו מחפשים את התינוק המושלם והמיטבי. יחד עם הטכנולוגיות ההולכות ומתפתחות, מתפתחת תעשיית בדיקות, שהיא גם נדרשת וגם מגלגלת סכומי עתק. כחברה, איננו מוכנים לקבל עוד כי יתכנו פגמים, מומים או שוני. לכן, הפסקות הריון, בגין מומים חיצוניים, לעתים "פעוטים", ממשיכות להתבצע.

כמיילדת המלווה גם נשים בתהליכי הפסקות הריון יזומות, אני רואה את הסבל של נשים שבחרות להפסיק הריון "לא מושלם"... ואני שואלת מהי הנוסחה הנכונה עבורן? הלוא, אותו תינוק שלא ייוולד לעולם, לא יחדל להיות כאב גדול על לוח ליבה של אימו, ורגעי הסיוט של הפסקת ההריון על כל המשתמע מכך, ילוו נשים אלה עד מותן. אינני יודעת האם יש פתרון "טוב" במצבים אלה. עם זאת, אני רואה בתהליכים הללו תופעה חברתית קשה ומטרידה. מכיוון שהמרץ אחר התינוק המושלם אינו נטול מחירים, גם כספיים. אך מעבר לכך, מצב זה מציף שאלות אתיות נוקבות, לגבי החברה בה אנו חיים, שהופכת לחברה "סטריילית, ופרפקציוניסטית, חסרת יכולת לקבל, להכיל ולטפל באחר ובשונה. זאת ועוד, עבור הנשים, רבות מהבדיקות אינן נותנות מידע מדויק. לפיכך, במידה ונתרו עם סימני השאלה, הן נותרות חרדות ומפחדות עד לרגע הלידה ואף לאחריה. אני נזכרת בזוג הריוני, שליוויתי בלידתם השנייה. לקראת סוף ההריון נתקבל הרושם בבדיקות אולטרא סאונד, כי ראשה של העוברית לא גדל במקביל לגדילת הגוף... במלים אחרות- הראש קטן מהמצופה. הדבר גרם לדין בין בני הזוג, שנמשך על פני כשבועיים, לגבי עתיד ההריון. בן הזוג שהיה דאגן מטיבו, רצה להמשיך לבדוק על מנת לברר מה עתיד העוברית, ואף היה מוכן לצעדים דרסטיים במידה ויתברר שמדובר במצב "לא נורמאלי".

האישה מצידה לא הסכימה בשום אופן לדרישתו, וסירבה להמשיך בבדיקות. היא היתה נכונה לקבל כל מצב ביחס לפרי בטנה, יהיה אשר יהיה, וזאת גם מתוך רצון לתת לעצמה אתנחתא בתקופת סוף ההריון, ולא להתרוצץ מבדיקה לבדיקה וממכון אולטרא סאונד אחד למשנהו. היחסים הלכו והידרדרו בין בני הזוג עד לקרע ממשי. למרבית המזל, הם פגשו בהמשך דרכם רופא רגיש בעל חושים טובים והשכלה מקצועית רחבה. הוא ביצע עוד בדיקת אולטרא סאונד, ומצא כי אמנם יש הפרשים בגדילת הראש, אך פרמטרים אחרים הם בגדר הנורמה, ובשקלול סך הגורמים טען כי ככל הנראה לא מדובר במום. בני הזוג נרגעו, והחליטו להשלים את ההריון. לפני למעלה משנה, ילדה האישה תינוקת ערנית ומקסימה שממשיכה להתפתח כמצופה.

סיפור זה אינו נדיר בימינו, ולכן אני מביאה אותו על מנת לחדד את השאלה- כיצד הפכנו כולנו אסירים של טכנולוגיה, עד כמה תלותיים נהיינו במכשור ובמידע שהוא מספק לנו, האם יש אפשרות להשיב לנשים את אמונתן בגופן? מה יש לעשות על מנת להשיג זאת, כיצד אפשר לברור אילו בדיקות לבצע ואילו הן בגדר "מיותרות"? לאן כל זה מוביל אותנו כחברה? ברור לי שאין בנושא זה "שחור ולבן", ויש לשקול כל מקרה לגופו. יש מיקרים בהם מתגלים מומים קשים ונחסך סבל רב מזוגות. אולם, כמה הפלות מיותרות מתבצעות? היכן עובר הגבול- מה הם השיקולים הקובעים לגבי הריונות המסתיימים בלידות, לעומת כאלו המסתיימים בהפסקות הריון?

כמטפלת בנשים, אני מנסה בכל מאודי להימנע מלהיות שיפוטית, גם כלפי החלטות שנראות לי בלתי מתקבלות על הדעת. אני משתדלת להזכיר לעצמי, שלא תמיד אני מכירה את סך השיקולים שמביאים אישה להחליט כפי שהחליטה. חשוב לי להאזין וללמוד מהאישה על שיקוליה. בכל צומת בחיים יתכן ומישהי מנסה לומר לי משהו, האם אני קשובה? ואף זאת- כנשים וכנותנות טיפול לנשים, עלינו לחפש דרכים לתמוך במטופלות ובנשים בכלל, במהלך ההריון, הלידה ולאחריה, במישור הנפש, הגוף והרוח, כמו גם בקבלת החלטות.